

På sluttampen

VINÖLEDEN I HJÄLMAREN - FRÅN PENDLARNAS SYNVINKEL

För den som vill göra en något längre färjetur är Vinöleden en trevlig tur, en av de längsta i landet, en fin upplevelse i södra Hjälmararen. Leden trafikeras här av färjan Sedna och reservfärjan Vinösund, specialbyggda smala färjor för att klara färden genom Hjälmarare kanal när de ska vidare iväg på varv för service.

"Färjan till Vinön, den går fram och tillbaka" så sjöng skolbarnen när de tillsammans med sin musiklärare gjorde en sång om färjan. De olika verserna berättade om vad som händer under en färjetur, vad olika personer gör och så vidare.

Pendlarna finner sitt sätt att ta vara på denna stund. Det kan vara allt från att läsa och besvara mejl till att sticka strumpor, gå in i hytten och prata med folk till att bara ha en stilla stund för sig själv.

Besökare står oftast ute på däck och njuter av att stå så nära vattnet och se på de vackra vyerna när man passerar några andra öar på färden mot Vinön. Passagerarhytten är ganska liten så om det blir regn blir det trångt i hytten.

Vinöleden kom igång 1940 och den första färjan hette Vinön I och tog tre bilar.

Nuvarande ordinarie färja heter Sedna efter en planet i solsystemet. Nej, vinöborna kän-

FOTO: EVA WIDLUND

Bilarna kör på först och sedan kommer de gående. Här en av många skolklasser som har varit på en vinödag.

de inte heller till den planeten innan Trafikverket döpte vår färja efter den. Sedna tar fjorton trafikenheter och är specialbyggd för att kunna ta sig igenom Hjälmarare kanal som är ganska smal på sina ställen. När Sedna går på varv tas både klaffar och bog- och akterparti bort för att komma igenom kanalens slussar.

Vinöleden har ett system med förtur. Det är fastboende och behörig personal som exempelvis hemvården som har speciella filer att köa i under sommaren. Det går cirka femton turer på vardagar under höst, vinter och vår och något färre under helger. Under sommaren kompletteras turlistan med en sommarturlista så att det går nästan dubbelt så många turer vilket behövs under turistsäsongen. Färjan är stationerad i Hampetorp och står helt still nattetid sedan 2009.

Eftersom färjeturen är ganska lång får vi som åker regelbundet ofta frågan om vad vi gör när vi åker färja. På morgonen är vi flera

som fixar till oss lite inför dagen, vi är också många som har med oss lite fika, eller tar sista frukostmackan eller frukostägget på färjan. Man passar på att läsa tidningen eller har korsord eller handarbetet med sig. Ett avsnitt av serien "Simpsons" är precis lagom att se under en färjetur.

Vi är också många som säger att vi hellre sitter och tittar på naturen med sina växlingar än på en trång tunnelbana när man pendlar till jobbet. Färjan och färjekön är ju också en naturlig mötesplats för ö-bor och andra vilket är bra för sammanhållningen och informationspridningen på ön. ♡

ROSEMARIE HELLÉN OCH EVA WIDLUND
MED UNDERLAG FRÅN SUNE MOHLIN

Detta är en förkortad version. Artikeln är tidigare publicerad i Vi Skärgårdsbor nr 2, 2019.

SJÖVÄGEN

NR 9
NOVEMBER 2019

INTERNTIDNING FÖR OSS SOM ARBETAR I FÄRJEREDERIET

KUL PÅ JOBBET
möt Fredric Bohm

FN:s KLIMATMÅL
vi kan också bidra

NY FLYTBRYGGA KLAR
på Bolmsöleden

UNDERHÅLL PÅ NYTT SÄTT

Lederna involveras tidigare - får större ansvar

Vi ses på Rederidagarna!
Varmt välkomna 2-3 eller 4-5 december!

REDERICHEFEN
har ordet

ERIK FROSTE
REDERICHEF

Tankar på ett tåg

Sitter och skriver denna ledare på tåget mot Göteborg. Att resa med tåg är fantastiskt, man kan sitta och arbeta precis som på kontoret, när järnvägen fungerar. Det gör den inte idag. Tåget är sent och jag kommer bli sen till mitt möte.

När jag var på semester i USA under höstlovet såg jag de stora tågen som rullade på spåren där. 103 vagnar med dubbelstackade 40 fots containers. Imponerande, energieffektivt och miljövänligt. Men inte ett passage-rartåg så långt ögat kunde skåda. Det känns som att man i USA prioriterar tvärtom mot Sverige. Om det fungerar bättre har jag ingen aning om. Vilken lösning är den rätta? Finns det flera som är rätt?

Jag nämner det för att visa på komplexiteten. Få saker är så enkla som de ser ut vid första anblicken, och olika lösningar passar bäst vid olika tillfällen.

På rederidagarna kommer vi tala om sådana saker, förändringar. Vi har två riktigt underhållande och bra föreläsare. Först hälsocoachen Mats Petersson, ni har sett honom i våra filmer i FLS. Han pratar om hur alla kan göra något för sin hälsa, att det inte handlar om att bara äta spenat och springa maraton. Det handlar om att ta kontroll över sitt liv, göra förändring och fortsätta. Jag lovar att han kommer entusiasmera! Sedan har vi Fredric Bohm, "känd från TV". Han kommer att prata om attityder, hur vi hellre ser risker i stället för möjligheter och varför vi reagerar som vi gör. Varför förändringar är så svåra.

Jag är övertygad om att vi alla kommer lära oss mycket och ta med oss en hel del tankar hem.

Ser fram emot att ses på Rederidagarna!

INNEHÅLL

3 Ny flytbrygga på Bolmsö - därför tog det ett år

4 Nytt sätt att jobba med underhållsplaner

5 Agenda 2030 - FN:s klimatområde

6 Sjöloggen Fridhem prisas, Fler tjejer i sjöfarten, Våra trogna kollegor firar 30 år,

8 Få kontroll över tillvaron - intervju med Fredric Bohm om hur snabbt vår omvärld förändras och hur vi människor kan hänga med och trivas med det.

10 Hälsoåret 2019 snart slut men Färjehälsan lever vidare

12 På Sluttampen Vinöleden - från pendlarnas perspektiv

11

Björn Månsdahl är ny sektionschef för Inland.

8

"Man måste ha driv och engagemang för att ändra attityder."

Fredric Bohm, psykolog och föreläsare på Rederidagarna

7

Göran Pettersson var en av våra trotjänare som fick ta emot utmärkelsen för nit och redlighet i statens tjänst i 30 år.

Tipsa redaktionen

Vi tar gärna emot tips, synpunkter och idéer. Skriv till oss på: sjovagen@trafikverket.se

SJÖVÄGEN ÄR TRAFIKVERKET FÄRJEREDERIETS INTERNTIDNING

"Alla kommer fram smidigt, grönt och tryggt" är Färjerederiets vision. Pålitliga, engagerade, modiga och affärsmässiga är våra värderingar. **Ansvarig utgivare:** Ingrid Jarnryd. **Redaktör:** Lena Nordlund **Medverkande i detta nummer:** Truls Persson, Jim Löfgren, Ingrid Jarnryd, Annica Gustafsson, Kasper Dudzik. **Design och layout:** Form och event, Trafikverket. **Tryck:** BrandFactory. **Omslagsbild:** Lennart Karlsson, befälhavare lin på Bohus-Malmönleden. Foto: Kasper Dudzik. Mejla sjovagen@trafikverket.se. Sjövägen skickas till dig som är anställd i Färjerederiet. **ISSN:** 2001-4503

Ny flytbrygga TILL SLUT

Varför tar det så lång tid innan byggen blir av? Jim Löfgren som jobbar med landanläggning på teknikavdelningen berättar om hur det gick till när Bolmsöleden skulle få en ny flytbrygga.

- Det blir ofta långa ledtider även vid enkla byggen. För drygt ett år sedan inspekterade vi Bolmsöleden. Det fanns en träbrygga där, byggd på 1940-50-talet som användes när färjan inte kan gå och ersätts av en passagerarbåt. Den var i mycket dåligt skick och eftersom vattenståndet varierar kraftigt där bestämde vi oss för att beställa en flytbrygga för att ersätta den gamla. Vi började med att söka de tillstånd som krävs.

Bolmsöleden går mellan Sunnaryd i Jönköpings län och Bolmsö i Kronobergs län över sjön Bolmen. Men eftersom marken bryggan ligger på gränsar till tre kommuner: Gislaved, Ljungby och Jönköping

var det en lite mer komplicerad process. Dessutom gäller att vid vattenverksamhet måste anmälan göras och man ska även ansöka om strandskyddsdispens. Ljungby kommun tyckte dock att flytbryggan skulle skugga sjöbotten för mycket och avtog ansökan.

- Jag pratade med handläggaren som ansåg att det var ok med flytbryggan och hen lade fram det till politikerna. Vi fick tillstånd men det tog flera månader, säger Jim.

Det finns inga ramavtal för denna typ av produkter utan det måste ske en direktupphandling och då ska det finnas minst tre leverantörer som kan lämna anbud. Vilket också tog lite tid att hitta.

- Inköp gjorde upphandlingen och skrev kontrakt. Leveransdatum blev satt till onsdagen den 16 oktober.

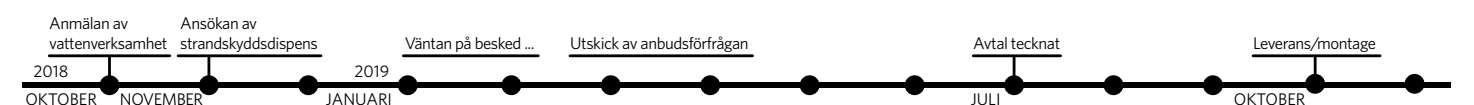
Efter lite missförstånd, mellan leverantör och lastbilschaufför om var flytbryggan skulle i vattnet, den skulle lyfts ifrån landsidan och bogserats över men först

hade lastbilen med kran åkt över till ö-sidan, men allt ordnade sig och flytbryggan kom på plats.

- Det var ett bra samarbete mellan leverantören och ledpersonalen. Nu finns det en ny brygga som är säkrare än den gamla, med halkfri durkplåt och räcken på landgångarna, säger Jim. ♡

Den nya bryggan är betydligt säkrare än den gamla. FOTO: JIM LÖFGREN

Nytt sätt jobba med underhållsplaner

Under året har vi använt det nya arbets sättet att jobba med underhållsplaner. Tidigare har rederiingenjörerna gjort underhållsplaneringen tillsammans med distrikten men nu ska medarbetarna på lederna bli mer delaktiga i arbetet och ta fram underhållsplanerna själva med stöd av rederiingenjörerna. Lederna använder rederiingenjörerna som bollplank under framtagandet och under våren utvärderas och samverkar distriktschef, distriktstekniker med skyddsombuden som genomför riskanalyser av de begärda åtgärderna. Rederiingenjörerna lägger sedan innan sommaren in de föreslagna underhålls-åtgärderna i mallarna för underhållsplanerna. Under augusti till oktober stäms den preliminära underhållsplanen av mellan distriktschef, distriktstekniker och rederiingenjör med eventuella tillägg som kommit under sommaren. Sedan skickas underhållsplaneringen över till rederiingenjörerna som lägger in ändringarna i systemet. Distrikten ansvarar själva för att hålla budget.

Distriktschefen har budgetansvaret och arbetar med underhållsplanen med hjälp av rederiingenjörerna som experter. När planer är klar och stämmer med budgetramarna fastställs den av Ellen Norrgård, operativchef, Anders Nordqvist, ekonomischef, Margus Pöldma, trafikchef och Fredrik Almlöv, teknikchef och den blir en underhållsbudget för nästa år.

Robert Brolin, Herke slip, i korgen vid byte av länklager till bogvisiret på Braheborg. FOTO: TRULS PERSSON

– Det finns även långsiktiga underhållsplaner som sträcker sig över 5-6 år. Det är viktigt att tänka i längre perioder och planera framåt, eftersom allt inte hinns med på ett år. Rederiingenjörerna är ofta inblandade som projektledare när det gäller torrsättningar och arbete med landanläggningar. Det är viktigt att pla-

nera i god tid så att det går att få med i kommande års planering, säger Fredrik Almlöv.

Större ombyggnationer och ändringar hör till investeringsplanen som har en egen budget. ♡

Stålarbeten påbörjade efter Neptunus olycka

Neptunus fick stora skador när flytdockan hon låg i under ett varvsbesök kantrade. Sjövägen frågade Truls Persson, projektledare teknik, om hur det gått:

– Det som sker är att stålarbeten påbörjats. Man ska skära ut skadat och ersätta med nytt. Det beräknas ta cirka 2,5 veckor, säger han.

Aluminiumarbetena kommer ta längre tid. Båda propelleraggregaten är ildandlyfta och brunnar kontrollmätta. De är plana som de ska vara för att nya aggregat ska

kunna monteras. Propelleraggregaten är med största sannolikhet inte möjliga att renovera, men delar kan säkert återanvändas. Det kommer Kongsberg avgöra i närtid.

– Båda framdrivningsmotorerna i akter maskinrum är demonterade för kontroll/renovering eller kassering och boken som styrhytten står på är kontrollerad och ok. Det är i stora drag läget just nu, säger Truls Persson. ♡

Agenda 2030

- FNs hållbarhetsmål berör oss alla

En god tillgänglighet är nödvändig för ett fungerande och hållbart samhälle. Trafikverket har ett ansvar att utveckla tillgängligheten på ett hållbart sätt. Färjerederiet är en av många aktörer som kan göra skillnad för transportsystemet.

Sverige står bakom Agenda 2030 med de 17 globala målen för en omfattande och nödvändig omställning som FN beslutat om. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Med globala målen har världens ledare förbundit sig till att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen.

Transportsystemet är integrerat i de flesta målen och kan påverka det hållbara samhället i alla tre dimensionerna: socialt, ekonomiskt och ekologiskt. En god tillgänglighet är nödvändig för att ett samhälle ska fungera. Det handlar om att utveckla tillgängligheten så att den bidrar

till ekonomisk utveckling, jobbskapande och bostadsförsörjning. Inom FNs hållbarhetsmål, Agenda 2030, är det tydligt att det är alla målen gemensamt som definierar ett hållbart samhälle. Därför kan man inte välja att arbeta med ett mål i taget, utan vi behöver se på lösningar som stödjer flera av målen.

– Vi har valt att fokusera på 11 av målen, där transportsystemet kan vara med och bidra. Vi ville hitta möjligheter att hantera flera mål mer integrerat. Det viktiga är att tidsätta och kvantifiera, så att det inte bara blir ord på papper. Och vi vill se vad Trafikverket kan bidra med konkret så att det landar i vår egen verksamhetsplanering, sa Lena Erixon, generaldirektör Trafikverket.

Trafikverkets Målbild 2030 tar upp de transportpolitiska målen. Det handlar om långsiktig hållbarhet, att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela Sverige.

I praktiken ska vi som jobbar i Färjerederiet stämma av mot de olika målen och se vad vi kan göra för att förbättra. Här är ett exempel från projektet Norrbottena-

nan men det kan tillämpas även hos oss: **Mål 5 Jämställdhet**

– Tillgänglig anläggning för alla (utförning av stationer, anläggning, placering i samhället, samråd etc.)

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

– Samordna kommunal planering med leverantörs dragning av el

– Kommunikation till allmänhet och externa parter (skapa acceptans)

– Optimal placering och utformning

Mål nr 12 Hållbar konsumtion och produktion

– Optimera/minska materialåtgång, livslängd, upphandling, resor, omvärld, tidsplanering. ♡

” Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen, och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna.”

Ban Ki-moon, FN:s f.d. generalsekretäre

Transportsystemet kan bidra till 11 av Agenda 2030-målen för ett hållbart samhälle.

Tillgänglighet i ett hållbart samhälle - Målbild 2030 Trafikverket

Transportsystemet är inkluderande och erbjuder god tillgänglighet för både medborgare och näringsliv oavsett var vi bor eller verkar i landet.

Transportsystemet är fossilfritt och dess miljöpåverkan så liten att naturen kan skapa ekosystemtjänster även i framtiden. Ingen dödas eller skadas allvarligt i transportsystemet, varken i olyckor eller av luftföroreningar och buller.

Stort reportage om oss

● **Ett rejält genomslag** för Färjerederiets klimatåtgärder blev det i P4 Radio Stockholm den 4 november. Kanalen rapporterade om Vision 45, om olika typer av tekniklösningar, om de effekter vi vill uppnå och hur vi jobbar framåt.

Ett dussintal inslag presenterades utspritt över hela dagen, bland annat med intervjuer av Fredrik Almlöv, distriktchef Roger Eriksson, kommunikationschef Ingrid Jarnryd och berörda resenärer. Även Fredrik Larsson, miljösamordnare i redarorganisationen Svensk sjöfart och regionrådet Tomas Eriksson intervjuades och gav sitt stöd till rederiets satsningar.

Den som vill söka i Radio Stockholms arkiv från 4 november kan (förutom de fasta nyheterna) hitta inslag ungefär vid dessa

tider in i programmet:
Morgon i P4 Stockholm 44 min, 1tim 17 min, 2tim 45min och 3tim 32min
Förmiddag i P4 Stockholm - 33 min, 2tim 30. ↓

Fredrik Almlöv en av flera som intervjuades.

FÄRJEREDERIETS SATSNING PÅ ELDRIFT INSPIRERAR

● Färjerederiets satsning på att köra färja med el lockar rederikollegor att välja samma inriktning.

Nu har linfärjan på sträckan Oaxen-Mörkö i Södertälje, försetts med eldrift. Färjan drivs av Oaxens samfällighetsförening med stöd av statsbidrag via Trafikverket. ↓

Kanske var det Annie på Lyrleden som inspirerade linfärjan på Oaxen att också gå över till el. FOTO: KASPER DUDZIK

Fridhems prisas för sparsamhet

● "Fick en offert på 408 000 kr för att täcka in ramper för målning av vår vägfärja Gerd.

Mina gubbar tyckte det var slöseri med skattemedel så de byggde ett eget väderskydd. Kostnad 15 240 kr.

Klart man blir stolt över såväl bygge som mina varvsgubbarns förvaltande av Trafikverkets skattemedel".

Så skrev Mattias Bergsten chef Fridhems varv och verkstäder, på LinkedIn. Nu har inlägget gillats av 10 969 personer. SVT gjorde ett reportage om händelsen. Länken till det hittar du i nyhetsarkivet i FLS. ↓

Mattias Bergsten är stolt över sina medarbetare som med ett egenhändigt konstruerat tak för målning jobb fick 10 000 gilla i sociala medier. FOTO: KASPER DUDZIK

160
miljoner kronor är årsbudgeten för underhåll 2020. Bland annat planeras för ökade satsningar på färjelägen och färjevaktstugor.

SJÖVÄGEN RÄTTAR

● Vi beklagar att det blev fel i rubriken i minnesorden över Torsten Bengtsson i förra numret. Torsten Bengtsson var DC för Norra Bohuslän och inget annat. ↓

ELDRIVNA ELLEN SEGLAR I DANMARK

● Vi har fått många rapporter om eldrivna färjor från Norge och Finland och nu hör även Danmark av sig om eldrivna vägfärjan Ellen som under augusti månad sattes i trafik till Ärö, strax söder om Fyn.

Ellen är en 100 procent eldriven färja och hon ingår i det danska projektet E-ferrys. Det stöds av en statlig stiftelse och av EU-kommissionens "Horizon 2020". ↓

Danska färjan Ellen drivs helt med el.

ANTALET KVINNLIGA SJÖBEFÄL ÖKAR

● I år slår andelen kvinnor på Sjökaptnsprogrammet vid Chalmers alla tiders rekord. Var tredje ny elev på skolan är kvinna. För bara fyra år sedan var de under 5 procent. Av hävd har antalet kvinnor som väljer att bli sjökapten, varit väsentligt lägre än antalet män.

Men nu noterar Chalmers att rekordmånga kvinnor valt att börja på utbildningen. 20 kvinnor går nu i årskurs 1.

Det är positivt för framtiden, både när det gäller arbetsmiljö och jämställdhet till sjöss. ↓

Trogna kollegor får utmärkelse

Här är de samlade våra kollegor som arbetat 30 år i statlig tjänst. Den 5 november fick de ta emot sin utmärkelse för nit och redlighet i statens tjänst, NOR. De kunde välja på ett armbandsur, medalj, kristallskål eller konstglas vid en lunch på Hotell Galaxen i Borlänge.

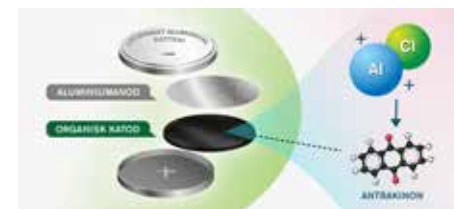
Längst bak: Jörgen Sandström Mittersta raden: Åsa Nordström, HR-chef med för att gratulera alla de som fått utmärkelsen, Peter Lidman, Mikael Ingemansson, Lars-Ture Larsson, Tomas Simonsson. Främre raden: Bjarne Larsson, Göran Pettersson, Mats Karlsson. FOTO: GÖRAN FÄLT

NYTT KONCEPT ÖPPNAR FÖR MILJÖVÄNLIGARE BATTERIER

● En ny typ av aluminiumbatterier öppnar för storskalig lagring av solkraft och vindkraft.

Batterierna är dubbelt så energitäta som sina föregångare, görs av råvaror som det finns gott om och kan troligtvis minska både produktionskostnader och miljöpåverkan.

Bakom konceptet står forskare på Chalmers tillsammans med kollegor vid National Institute of Chemistry i Slovenien. ↓

I det nya konceptet består de två batteripolerna - anod och katod - av aluminium respektive ett organiskt material som är uppbyggt av den kolbaserade molekylen antrakinet. Det organiska katodmaterialet tar effektivt emot positiva laddningsbärare från en aluminium- och klorbaserad elektrolyt - den lösning i vilken joner kan flyttas mellan polerna.

ISVÄGAR I NORR

● Färjesäsongen på Rödudpleden stängde i år den 28 oktober. Det innebär en månad tidigare än normalt som är slutet av november. Den 18 november öppnade den för trafik. Isen måste vara minst 25 cm tjock för att man ska kunna köra på den.

- Isen la sig väldigt snabbt i älven. Det innebär att vi inte kunde arbeta med isvägen samtidigt som färjan var i drift och det blev ett uppehåll utan någon överfart under cirka två veckor. Normalt brukar det variera mellan inget stopp upp till max en vecka de senaste åren, säger distriktchef Roger Olofsson. Även på Bohedenleden förväntas isvägen öppna inom kort. ↓

Här plogas snön bort på Bohedenleden för att göra isväg. FOTO: ROGER OLOFSSON

UTKIKEN

"Framgång för AI till sjöss"

Under 2018 startade Stena Line ett pilotprojekt på färjan Stena Scandinavica för att undersöka om artificiell intelligens (AI) kan assistera färjerederiets kapten i att köra mer bränsleeffektivt. Resultaten visar en minskad bränsleförbrukning på mellan 2-3 % per resa och nu installeras AI-assistenten på fler fartyg." News.cision.com, 2019-11-06

"Trafikverket satsar på klimatvänliga färjor"

Flera klimatvänliga färjor planeras köpas in till Stockholmsregionen. Det är en del i Trafikverkets vision 45 som säger att transportsektorn i landet ska ha ett nollutsläpp av växthusgaser..." sverigesradio.se, 2019-11-04

"Nödsystem räddade"

Lysekilsfärjan från att sjunka

Lysekil Lysekilsfärjan skulle genomgå underhåll. I stället fick torrdockan slagsida och Neptunus drabbades av omfattande skador. Nödsystemen fungerade dock, annars hade färjan riskerat att..." Bohuslänningen, 2019-10-28

"Neptunus fick slagsida i flytdocka"

Vägfärjan Neptunus som i vanliga fall går i trafik över Gullmarsleden har fått skador i en flytdocka på ett varv i Landskrona."

lysekilsposten.se, 2019-10-21

"Okänt varför dockan fick slagsida"

Trafikverkets vägfärja Neptunus ligger fortfarande på sidan i flytdockan i Landskrona. Dockan har dock kunnat rätas upp och ligger nu i våg igen." sjofartstidningen.se

"Fulla färjor försenar Ekeröbussen från Fittja"

Den nya busslinjen från Fittja till Ekerö hade sin premiärtur i augusti. Nu kan den bli permanent - men först ska den utvärderas."

Stockholmdirekt.se, 2019-11-06

"Wärtsilä uppdaterar färja som trafikerar i ekologiskt känsliga vatten"

Ett fartyg som trafikerar i världsarvet Vadehavet (Wadden Sea) i sydvästra Nordsjön uppdateras av Wärtsilä. Fartyget ska utrustas med Wärtsiläs drivkälla och LNG bränslesystem." vasabladet.fi 2019-10-22

Styrrelse på jobbet och livet

Hur kan man ta kontroll över sin egen tillvaro? Hur kan ett land som Island, som saknar de flesta förutsättningar för det, slå ett land som England i fotboll? De frågorna får du svar på när Fredric Bohm föreläser på Rederidagarna. Han har tips på verktygen som behövs.

Fredric Bohm pratar om ämnen som relationer, arbetsglädje, gruppdynamik, ledarskap, attityder, förändringar och hur man som medarbetare och människa kan få styrrelse på sitt eget liv. Om hur vi själva kan ta ansvaret för hur vi mår och vad vi vill göra av framtiden. Allt i högt tempo och med en koppling till det vi faktiskt vet om hur människor fungerar. Och han gör det med igenkännandets humor.

Fredric har en förankring i den vetenskapliga kunskap, som finns kring vad som påverkar oss människor och vårt beteende, varför vi gör de val vi gör och hur vi gör för att påverka andra i vår omgivning. Men också en vana att arbeta praktiskt med att bidra till utveckling hos individer, grupper och organisationer. Kombinationen av en bakgrund som parterapeut och konsult åt näringslivet ger honom en bred erfarenhet av att påverka människor i många olika miljöer.

Genom handfasta tips på hur förändringar kan åstadkommas, har han hjälpt flera olika företag och organisationer i sitt förändringsarbete.

– Förändring är lätt, åtminstone i teorin. Trots detta misslyckas idag tre av fyra förändringsprocesser i svenska organisationer. Anledningen är att förändring ställer stora krav på inställningen och attityden hos de som ska genomföra den. Samtidigt vet vi att det finns en mängd

mentala reflexer som ytterst härstammar från vårt evolutionära arv, som gör det svårt att fungera i förändringsskeden, säger Fredric.

”Vi människor ser risker lättare än möjligheter”

och vi har ett stort behov av goda relationer med våra kollegor samtidigt som vi bortprioriterar att underhålla dem. Dessutom tappar vi ofta energi och blir passiva när vi behöver vara handlingskraftiga.

Egentligen är det en enkel formel som styr förändringsprocessen, menar Fredric:

1. Miljöfaktorer - de prylar som behövs för att driva verksamheten (i vårt fall färjor)
2. Kompetens - kunna köra färja, teknisk kompetens etc.
3. Attityd - inställningen

– Varför misslyckas då så många förändringsprocesser i Sverige? Ja, punkt ett kan vi stryka. Har aldrig varit med om att de materiella förutsättningarna saknas, men det kan finnas undantag förstås. Inte heller punkt 2 gäller i Sverige, vi är snarare överkompetenta. Utan den vanligaste orsaken till misslyckande är attityd. Man måste ha driv och engagemang i förändringsarbetet för att ändra attityder, säger han.

Fredric beskriver i sina föredrag och böcker de mänskliga reaktioner som kan sätta krokben i förändringsprocesser, hur man som människa och medarbetare kan identifiera dessa, ta tillbaka kontrollen över sitt handlande och fungera som bäst när behovet är som störst.

– Om du ska påverka en person att ändra attityd gör du inte det genom att säga att han är dum, eller banka fakta i huvudet på honom, hur korrekta de än är. Skanska är ett exempel. De är nu ledande inom säkerhetstänkande och hade länge devisen ”Safety first”. Men det tog lång tid och kostade mycket innan de var där. Först satsade de massor på säkerhetsutrustning, men många medarbetare använde inte den utan gjorde som de alltid gjort. De startade arbetet redan på 1970-80-talet men i början av 2000-talet fick de en jätteeffekt. Det de gjorde rätt var att satsa långsiktigt, förändringar tar tid men de lade också till en viktig del. De visade det i praktiken. De ändrade budskapet till ”We build safe or not at all” (Vi bygger säkert eller inte alls), säger Fredric.

Han fortsätter att berätta ett exempel om Skanska. Vice vd:n är på väg till ett möte med bostadsministern när han går förbi ett bygge på Östermalm.

Han går in på bygget, visar sin legitimation och ber att få tala med platschefen. Sedan säger han: Stäng bygget omedelbart. Anledningen är att jag såg dig (pekar på en byggarbetare) stå på tredje våningen utan att koppla in skyddet.” Platschefen protesterar, det kostar 100 000-tals kronor i timmen om ett bygge står stilla i hyra av kranar och annan utrustning, leveransförseningar etc. Men vice vd:n står på sig och säger:

”Byggbranschen har de farligaste jobben. Om du ramlar ner från tredje våningen och dör är det jag som ska ringa din partner eller dina barn. Och det vill jag aldrig mer göra. Nu stänger vi och bygget står still till i morgon. Om det är säkert då öppnar vi, inte annars.”

– Ryktet om detta spreds blixtn snabbt inom Skanska. Budskapet var glasklart: om du inte tar på dig skyddsglasögon stannar bygget. Det ser lätt ut på distans att vara konsekvent, men är svårt i situationen, säger Fredric.

En annan viktig del i att Skanska lyckades med sitt arbete var att de ständigt förde en dialog med alla medarbetare i företaget. Alla blev delaktiga i vägen mot ett förändrat arbetssätt, för en säkrare arbetsmiljö.

– Har du någonsin undrat varför Island, ett land med 300 000 invånare kan producera ett fotbollslag som kan slå England, en av världens ledande fotbollsnationer? Hur det kan komma sig att Vitryssland slog ut

Attitydförändring | sex steg

- Liten påverkan över tid har bäst effekt.
- Dialog med människor
- Vara charmig, lättsam, inbjudande i dialogen, ge positiv känsla
- Hålla det enkelt, få enkla budskap, etik (alla ska kunna säga vad organisationen står för)
- Inte flummigt, långa utbroderade visioner, utan vara tydlig och konkret
- Logik gäller inte, attityd handlar om känslor. Exempel: om du tror att din politiska favorit står för ett förslag är du positivt inställd på förhand, om du tror att det är din politiska motståndare är du negativt inställd till samma förslag. Har gjorts vetenskapliga tester på detta.

Sverige i den där ödesdigra kvartsfinalen OS Ishockeyturneringen 2002, trots att de inte hade en enda spelare som skulle ha platsat i den svenska truppen? frågar Fredric.

Överallt finns det exempel på idrottslag, företag och organisationer som gång på gång visar att de har förmågan att trotsa odds och leverera resultat som andra inte trodde var möjliga. Hur går det till?

På Rederidagarna kommer Fredric Bohm att dela med sig av de teorier som förklarar varför vissa organisationer gång på gång verkar kunna leverera resultat trots tillsynes övermäktigt motstånd, samt de praktiska erfarenheter som ger dig de redskap du behöver för att bli framgångsrik både professionellt och privat. ↴

FREDRIC BOHM

Ålder: 47 år

Yrke: Legitimerad psykolog, socionom och terapeut med militär bakgrund som numera föreläser runt om i Sverige.

Bakgrund: Erfarenhet av arbete på Socialjouren, behandling av fobipatienter, parterapeut, utbildning och krishantering - inom såväl svenskt näringsliv som Försvarsmakten och Polisen. Expert i diverse TV-program som ”Opinion”, ”Gift vid första ögonkastet” med flera.

Familj: Sambo

Bor: Eskilstuna

Tema 2020: Förändring

De senaste åren har vi valt ett tema, som vi särskilt vill lyfta fram på olika sätt och i olika sammanhang, internt i rederiet. 2019 års tema är Färjehälsan, och det har inneburit att vi fått möjlighet att inspireras till aktiviteter som förbättrar vårt mående och välbefinnande.

2020 års tema är **Förändring** i Färjerederiet. Vi står inför stora utmaningar när det gäller teknikfrågor, bränslealternativ och drift – men också när det handlar om att bli bättre på att hantera våra egna system, att bli mer digitala. Förändringen handlar både om att ändra arbetssätt men också, att förstå vilka förändringar som samhället i stort genomgår och vad förändringen kan innebära för mig som enskild individ. Är jag förändringsbenägen? Ser jag förändringar som hot eller möjligheter?

Artiklar, möten, bilder, filmer, aktiviteter – det är några kanaler som under året kommer att belysa din och min förståelse att ta till oss förändringar i stort och smått. Rederidagarna i december blir första anhalt på förändringsresan.

I NÄSTA NUMMER:

- Allt om Rederidagarna bilder, artiklar, intervjuer
- Stor säkerhetsövning på Gullmarn
- Extra helgläsning

Hälsoåret 2019 går mot sitt slut men Färjehälsan fortsätter

Det har varit ett händelserikt år med mycket fokus på hälsa och välmående. Syftet med hälsoåret 2019 har varit att ge varje enskild medarbetare verktyg för att bibehålla och/eller förbättra den egna hälsan.

Startskottet var HAMP, en hälso- och arbetsmiljöprofil som samtliga tillsvidareanställda erbjöds i att göra. Det ingick både en enkät med frågor och en träff med sjuksköterska för hälsotester och samtal. Resultatet har cheferna haft möjlighet att jobbat vidare med på distrikt/sektionerna.

När återkopplingen av hälso- och miljöprofilen var klar, var många sugna på att jobba vidare med sin egen hälsa. Vi ville erbjuda ett kul och lustfyllt sätt att göra det på och därför erbjöds alla med tillsvidareanställning att delta i en hälsoutmaning som pågick under 8 veckor.

Engagemanget var stort! Nästan hälften antog möjligheten att utmana både sig själv och kollegorna. Till sist stod Lag Kornhall som vinnare i utmaningen, tätt följda av Högsäter/ Sund Jaren.

Under hela året har våra hälsoombud varit ute på arbetsplatsträffar och informerat om hälsa och hälsofrämjande förhållningssätt. Vid den årliga skyddsombudsträffen bjöds våra hälsoombud in för att stärka banden och hitta möjligheter till samarbete.

Under hösten har leveransen startat av träningsband till alla arbetsplatser, något som efterfrågats en tid och nu börjar komma på plats.

Nu är vi nyfikna på hur medarbetarna upplever sitt mående i slutet av året. Vi har därför bett Previa om hjälp, en uppföljningsenkät har gått ut till alla tillsvidareanställda under november. Svaren blir en viktig grund i planeringen av det fortsatta hälsofrämjande arbetet. Året avslutas med Rederidagarna där hälsotemat fortsätter med summering och prisutdelning. ♡

MARIA SELIN, HR-PARTNER

FOTO: MOSTPHOTOS.COM

TILLSVIDAREANSTÄLLDA

OKTOBER
Thomas Hermansson
Motorman/Matros
Björköleden

PENSIONÄRER

DECEMBER
Göran Pettersson, befälhavare fri,
Fårösundsleden

Bengt Johansson, Befälhavare fri
Gullmarsleden

GRATTIS!

Björn Johansson
Motorman/Matros Gullmarsleden
60 år 24 december

Peter Persson 1966–2019 Till minne

Aspöleden. FOTO: LENA KASPER DUDZIK

Peter Persson, befälhavare frigående på Aspöleden avled hastigt i tjänsten den 24 oktober 2019. Här minns distriktschef Lars Salmi en mångårig och högt värderad kollega.

Från utesjöfart sökte sig Peter Persson till Aspöleden då denna drevs av Affärsverket Karlskrona och blev anställd i Färjerederiet 1 januari 2011 då vi tog över rodret. Peter var en klippa att luta sig emot då det kom till elektroniska hjälpmedel ombord. Han hade också stor kunskap om färjorna på leden och delade gärna med sig av sina kunskaper. Peter bidrog även på bästa sätt till en bra gemenskap på Aspöleden. Uppstod det något utöver det alldagliga, en färjeflytt, ett akut behov av personal så fanns han alltid där utan några problem. Humor hade han och kunde både skoja med mig som chef och delade med sig av små underfundigheter till allas välmående. Härligt och med omtanke!

Han kommer att vara saknad och vi minns honom med värme.

LARS SALMI, DC SYD

DT med bred kompetens

Christopher Wänerbris kommer att fortsätta som distriktstekniker (inte begränsat till tidigare Väst-leder) och med sina uppdrag inom RAKEL, drivenheter och utbildning för maskiner och lyftredskap. I sin roll som distriktstekniker kommer han att vara en tillgänglig DT-resurs för lederna på Västkusten med stationering på Sund-Jaren.

Med sin erfarenhet som projektledare för varvsbesök kommer Christopher även att kunna aktiveras som projektledare för till exempel varvsbesök vilket ger oss ytterligare resurs och kompetens för att säkerställa att genomförande av planerade projekt blir utförda enligt plan. Jörgen Sandström fortsätter vara hans närmsta chef även framöver. Vid behov av Christophers tjänster och kunskaper ska det i första hand gå via närms- ta distriktschef/ sektionschef för resursplanering. ♡

Christopher Wänerbris.

FOTO: KASPER DUDZIK

Längtade tillbaka till sjöfolket

Björn Månsdahl från Åsensbruk har utsetts till ny sektionschef för den nybildade sektionen Inland. Han är upp- vuxen i Trollhättan och gick till sjöss som ung. Första jobbet efter att ha läst fartygsteknik på gymnasiet var som jungman. Så småningom blev det sjö- befälsskolan. Björn har en gedigen bakgrund som bland annat överstyrman, erfarenhet från Sjöfartsverket samt från offentlig sektor inom rekrytering.

– Jag har känt en längtan till bakom till sjön och till folket i branschen. Det är goa människor och jag är glatt över- raskad över att alla jag träffat på Fär- jerederiet är så engagerade. Alla brin- ner verkligen för verksamheten och att färjan ska gå, säger Björn som svar på frågan varför han sökte jobbet som sek- tionschef.

– I första skedet kommer jag att ägna mig åt att lära känna medarbetarna, systemen vi arbetar i och färjorna. Jag vill vara med och skruva. Sedan handlar det om att förvalta värdegrunden och hålla servicenivån hög.

Nu har han chefsansvaret för Högsäter- och Sund-Jarenlederna. Sektion

Inland och sektion Hisingen ingår båda i distrikt Norra Göteborg, som leds av distriktschef Jörgen Sandström.

Björn började i rederiet den 25 oktober. ♡

Björn Månsdahl har börjat som sektionschef för sektion Inland. FOTO: LENA NORDLUND